

Tenna på tørk et godt tegn

De skulle ha tre alpakkaer, men i dag har de 24. Sånn er det med kjærligheten. Den vokser.

TEKST OG FOTO: RAGNHILD FJELLSTAD
ragnhild.fjellstad@glomdalen.no

– Dette er Peach Popsicle, sier Nina Bergerud og strekker hånden varsomt fram mot det vesle ansiktet med de klinkekulerunde mørke øynene.

Peach snuser forsiktig tilbake, før hun stiller seg opp og poserer med langstrakt hals mot fotografen. Hun heter ikke fersken for ingenting, her snakker vi sot og god.

Sterke personligheter

Peach Popsicle er med på de fleste bilder som matfar Rolf Bergrud tar med kameraet sitt. Hun elsker nemlig oppmerksomheten og er, som navnet tilsier, veldig sot og imotekommende. Men ikke prov å møte Peach eller noen av de andre med brå bevegelser. Alpakkaer gjør ting i sitt eget tempo. Du må gå rolig bort til dem og ikke strekke armen fram, men heller la den «henge» slapt foran deg. Så, hvis alpakkaen vil, kommer den bort og lukter på deg.

– De har alle sin egen personlighet. Frosty her er veldig frampå. Blir hun klappet, hever hun

hodet som om hun tenker: «Dette liker jeg ikke, men jeg holder ut», ler matmor Nina Bergerud mens jentealpakkaene Annie get your gun, Paris Pavlova, Mio og Rain flokker seg rundt henne.

I bakgrunnen slapper Rose av, totalt uanføket av fotoseansen.

– Hun er et skikkelig stabeis og liker å slappe av, ler Nina Bergerud.

Droppet bylivet

Alpakkaene får maten sin servert i en lang takrenne ute. Da hender det de krangler.

– Noen spytter, men det er for det meste bare luft som kommer ut. Noen spytter i matfatet, og da kan du se skuffelsen i ansiktet på de andre. Det er som om de sier «åååhhheeee», ler paret.

Opprinnelig drev Nina Bergerud og Rolf Barbakken sitt eget IT-firma i Oslo.

– Da vi kom til en viss alder innså vi at det er mer til livet enn dette. Vi ville ut av byen og drive med dyr, det visste vi, forteller Nina Bergerud.

Men de visste verken hvor på landet, eller med hva slags dyr. Helt til en reklamejingle på Discovery Channel utspant seg foran øylene på dem. Da var det gjort.

– I reklamen gikk en gutt og leide et dyr. Hva er det der? spurte vi begge i kor. Det var en alpakka. Vi hentet inn all informasjon vi kunne og ble bare mer og mer interessert. Vi startet opp på Knapper i 2008, men vi vokste oss rett og slett ut av stedet, så etter to år flyttet vi hit til Rismo i Våler, sier Rolf Barbakken og smiler.

– **Har dere noen gang angret?**

– Aldri, svarer Nina resolutt.

VET HVA HUN VIL: Annie get your gun, i forkant, er en bestemt dame, skal vi tro matmor. – Hun mener nok at hun er bedre enn alle de andre, ler Nina Bergerud.

FAKTA

Visste du dette om alpakkaen?

- Alpakkaer har et sterkt flokinstinkt, og små flokker vil ofte ha en matriark. Skal du gjete dem inn i et område, må du få med alle. Hvis ikke kommer det ikke noen.
- Alpakkaer produserer en av verdens fineste og mest luksuriøse naturlige fibre. Alpakkaene har ca 22 basisfarger, men med alle variasjoner har de over 200 fargenyanser.
- Alpakkaull har enestående isoleringsevner. Det er varmere enn gåsedun og fem ganger varmere enn sauueull.
- Ulla klør ikke, og har ikke lanolin i seg.
- Den har lav vekt på grunn av fibrenes hule cellestruktur, en egenskap den deler med isbjørnen.
- Den isolerer ikke bare mot kulde, men virker også svalende i varme.

KILDE: WWW.ALPAKKA.ORG

TENNA FRAMME: Er alpakkaen fornøyd, har han tenna på tørk. Er den litt sur eller misfornøyd, snurper den munnen sammen. Men andre ord, en happy alpaka bak Big Bang her.

TAKKNEMLIG JOBB: – Det er så fint å jobbe med alpakkaer. De har et så utrolig sjærerende vesen. Vi kan sette oss i paddocken og bare se på dem. De utstråler en verdighet og ro som smitter, fastslår Nina Bergerud.

DU STORE ALPAKKA: Hvem er du? er det som om Peach Popsicle og de andre nysgjerrige alpakkaene ved Knapper Alpakka tenker idet fotoapparatet trekkes fram. Peach ser som vanlig rett i linsa.

For første gang skal Knapper Alpakka være en del av den årlege gardtassingen, som kort fortalt handler om å dra fra gård til gård i Solor-området. Paret er spente overfor årets gardtassing.

– Blir det mye folk, planlegger vi å holde et foredrag om alpakkaen. Uansett får folk muligheten til å møte alpakkaene. Vi lager en gang med bånd, slik at folk kan komme tett på. Så er det selvfølgelig opp til alpakkaen om de vil bli

klappet, understreker Nina Bergerud.

Det blir også salg av garn og produkter laget av alpakkagarn.

– I tillegg blir det kaffe og enkel bevertning. Alpakkaer er alltid populært. Det blir spennende å se hvor mange som kommer! Legger Bergerud til før hun kommer med et hjertesukk:

– Ikke mat alpakkaene! Det har hendt at folk har lagt brodskiver bortover gjerdet her. Alpakkaene tåler ikke den maten, understreker hun.

– **Hva spiser egentlig en alpakka?**

– Vi pleier å si at den spiser alt som er grønt. På Knapper hadde vi stauder. Det var snadder. De spiste opp alle sammen, ler paret.

Hår med luftlommer

Noen av alpakkaene har fyldig og tykk fiber. Andre er nyklipt og ser ut som en veldig høy og nyfrisert puddel eller sau. Ingen liker å bli klippet, men det må de, en gang i året. For det første blir det veldig varmt om våren og sommeren. For det andre bruker Bergerud og Barbakken fiberen til å spinne garn. Hårene er hule og har luftlommer. Det gjør isolasjonsevnen suveren. I tillegg holder den på varmen mange ganger bedre enn ull. Kun isbjørn har samme type håر.

– Men å klippe en isbjørn er det ikke mange som vil, ler Rolf Barbakken.

Det finnes to typer alpakka; Suri-alpakka og Huacaya-alpakka. Det finnes fire Suri-alpakkaer i Norge i dag, og alle holder til på Knapper Al-

pakka. Noen av dyrene er født på gården, andre er importert fra land som Chile, Australia, Sverige og Tyskland. I Chile har alpakkaene et noe annerledes liv enn i Norge. Overgangen fra Sør-Amerika til Våler i Hedmark er stor.

Lang vei fra Chile til Våler

– I Chile holder de alpakkaer som reinsdyr. De har minimalt med menneskekontakt. De lærer at folk ikke er noe årelit. Der fanges de med lasso når de skal klippes. Twilight her ble importert fra Chile i fjor. Han er litt sjenert og ganske så tilbakeholden. Tornado var veldig stresset da han kom, men han har begynt å slappe av nå, sier Rolf Barbakken og tusler innenfor gjerdet til gutte-alpakkaene.

Tornado, som fikk navnet sitt fordi fibrene hans ser ut som en tornado når han løper, ligger langstrakt i gresset og koser seg i sola. Første gang Nina Bergerud fikk se alpakkaer som lå rett ut på gressplenen, kvapp hun.

– Rooolf! Nå er de døde, alle sammen, ropte jeg. Jeg fikk hjertet i halsen. Men så lå de bare og koste seg, smiler hun.

De må holde jentealpakkaer og guttealpakkaer adskilt. Hvis ikke hadde det blitt ukontrollert parring, som paret kaller det.

– Nei, det hadde ikke gått. Det hadde ikke vært mulig å vite hvem som er faren til hvem.

Fem alpakkaer er født på gården. I år satser de på at ti sote små skal se dagens lys i Våler. Om

RUN LIKE THE WIND: Alpakkahingstene koser seg i Våler.

ALDRI ANGRET: Rolf Barbakken og Nina Bergerud droppet IT-firmaet i Oslo og startet med alpakkaer på landet. – Vi har aldri angret, sier paret.

det blir Suri-alpakkaer eller Huacaya-alpakkaer som kommer til verden, er umulig å spå.

Dreadlocks og tykke krøller

Men det er lett å se forskjell på de to alpakkaartene. Suri-alpakkaen har langt hår som minner om dreadlocks. Huacaya-alpakkaens fiber ligner utseendemessig mer på tykk, tykk saueull. Suri-alpakkaen produserer fiber som ligner på silke.

– Bare kjenn! sier Nina Bergerud og strekker fram en hånd full av svarte, lange hår. Og ganske riktig. Mykt som silke.

– Av garnet lager vi alt fra bamser til vinterjakker og sjal. Noen steder i verden bruker brannmannskap masker av alpakkahår. Det tar ikke fyr og er utrolig lett og mykt, forteller Rolf Barbakken.

– Er alpakkaprodukter dyre?

– Nei, vi er opptatt av å ligge på et fornuftig prisnivå. I motebransjen er det populært med alpakkas, og prisene er høye. Her får du en vinterjakke til rundt 1.500 kroner, sier Nina Bergerud.

Sjamerende vesen

Paret stortrives i Våler. Her har de nok boltplass og store utvidelsesmuligheter. Nærmore bestemt 60 mål med utvidelsespotensial.

– Vi har 20 mål med opparbeidet beite. Siden vi kommer til å få flere alpakkaer, planlegger vi å utvide. I dag har vi 24 alpakkaer. Og vi som bare

skulle ha to, tre stykker, ler paret.

– Det er så fint å jobbe med alpakkaer. De har et så utrolig sjamerende vesen. Vi kan sette oss i paddocken og bare se på dem. De utstråler en verdighet og ro som smitter, fastslår Nina Bergerud.

Mange kommer til Knapper Alpaka med skuldrene opp under ørene. Da vil ikke alpakkaene nærme seg dem. Det må skje rolig, og uten stress. Ting skjer langsomt og i alpakkaens tempo. Og skuldrene, de faller ned.

– Alpakkas blir faktisk brukt i arbeid mot stress. I Sverige har de hatt et prosjekt der ungdom på skråplanet har jobbet med alpakkaer. De kaller det pacility, som er en type agility med alpakkaer i stedet for hunder. Det har vært en suksess, de hadde en god effekt på ungdommene, opplyser Nina Bergerud.

Alpakkaene passer også på hverandre.

– De passer blant annet på hverandre under fødsler. Da avlaster en gudmor mammaen. De former dessuten vennskap. Skal vi selge dem, har vi en klausul i kontrakten om at vennene ikke må skilles. De henger sammen som erteris og beskytter hverandre når det er nødvendig, forklarer Nina Bergerud før Peach Popsicle igjen er framme foran linsa. Tennene «på tørk» er et godt tegn hos alpakkas.

– Ser du tennene, er den avslappet rundt munnen – og dermed fornøyd. Snurper den munnen sammen, er den sur, ler hun.

KONTAKTSØKENDE: Ifølge matmor Nina Bergerud har alle alpakkaene forskjellig personlighet. – Peach Popsicle er utrolig söt, smiler hun.

HULE HÅR: Alpakkas hårstrå er hule – med luftlommer, noe som gir en helt spesielt god isoleringsevne. De klippes en gang i året. Det er ikke populært.